

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.4.2011
COM(2011) 217 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
относно изпълнението на Европейската енергийна програма за възстановяване

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно изпълнението на Европейската енергийна програма за възстановяване

1. Европейската енергийна програма за възстановяване: от старта към изпълнението

Европейската енергийна програма за възстановяване (ЕЕПВ), създадена въз основа на Регламент (ЕО) № 663/2009¹, представлява една от основните инициативи, предприети от ЕС за справяне със започналата през 2008 година световна икономическа и финансова криза. Програмата съфинансира пакет от подбрани енергийни проекти с оглед осигуряване устойчивост на капиталовите разходи в европейската икономика, като същевременно способства за постигане на ключовите цели на ЕС в областта на енергийната политика и климата.

След публикуването на първия доклад относно изпълнението на ЕЕПВ през април 2010 г.² е реализиран значителен напредък. И в трите сектора — енергийна инфраструктура, вятърна енергия от разположени в морето инсталации и улавяне и съхранение на въглероден диоксид — са започнали строителни работи и се извършват инвестиционни разходи. Вече са приключени три инфраструктурни проекта, които понастоящем са в експлоатация; други са на етап на строителни работи или разработване. ЕЕПВ се доказва като ценен инструмент на равнище ЕС, който ускори изпълнението на основни енергийни проекти и изпълни своята роля като стимул за икономическото възстановяване. Освен това обхватът на ЕЕПВ беше разширен чрез разпределяне на неизразходваните средства към секторите на енергийната ефективност и използването на енергията от възобновяеми източници. Това беше осъществено чрез изменение на Регламента за ЕЕПВ³, което беше прието експедитивно благодарение на доброто сътрудничество между европейските институции.

ЕЕПВ представлява основен инструмент за постигане на целите на енергийната политика, които са заложили в член 194 от Договора за функционирането на Европейския съюз и наскоро бяха препотвърдени от Европейския съвет — на 4 февруари 2011 г. Нейната роля на двигател и фасилитатор при изпълнението на проектите е признавана по редица поводи. По-специално в „пакета за енергийната инфраструктура“⁴ се отчита направеният от програмата принос за мобилизиране на инфраструктурни проекти и намаляване на прекъсванията в доставките, които оказват отрицателно въздействие върху гражданите и европейската икономика.

¹ Регламент (ЕО) № 663/2009 за създаване на програма за подпомагане на икономическото възстановяване чрез предоставяне на финансова помощ от Общността на проекти в областта на енергетиката.

² COM(2010) 191 от 27.4.2010 г.

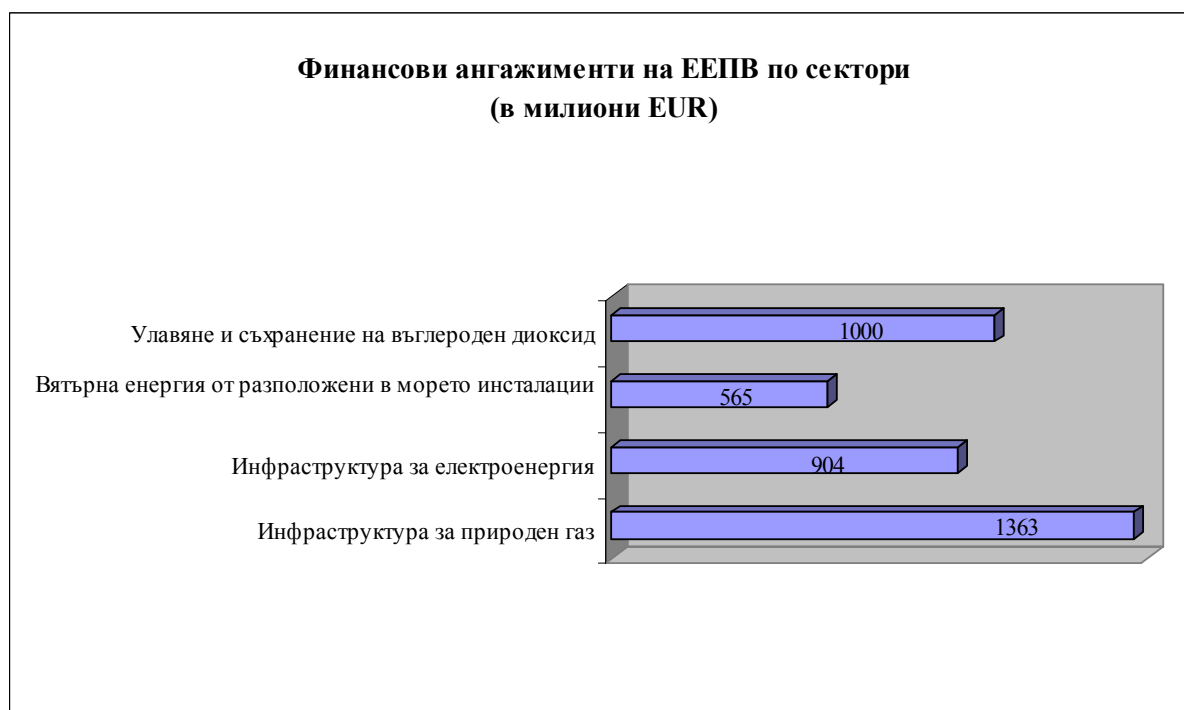
³ Регламент (ЕС) № 1233/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 663/2009 за създаване на програма за подпомагане на икономическото възстановяване чрез предоставяне на финансова помощ от Общността на проекти в областта на енергетиката.

⁴ COM(2010) 677 от 17.11.2010 г.

Както беше отбелязано в заключенията на Европейския съвет от 4 февруари 2011 г., „енергия, която да бъде безопасна, сигурна, устойчива и на достъпна цена и да допринася за европейската конкурентоспособност, остава приоритет за Европа. Действията на равнище ЕС могат и трябва да осигуряват добавена стойност към тази цел“. ЕЕПВ има значителен принос за постигането на тази цел. При бъдещи енергийни програми може да се използва опитът, натрупан по модела на ЕЕПВ.

Що се отнася до изпълнението на бюджета, благодарение на усилията на всички участници стана възможно поемането на правните ангажименти за всички проекти по ЕЕПВ в заложения в регламента краен срок — 31 декември 2010 г. Това беше необичайно кратък и труден за спазване краен срок, наложен от „възстановителния“ характер на програмата. Поради същата причина програмата е насочена единствено към достигнали зрялост проекти, по които има готовност до края на 2010 г. да започне извършването на капиталови разходи и така да се стимулира икономическото възстановяване.

До 31 декември 2010 г. бяха поети индивидуалните правни ангажименти за всички 59 проекта, на които са предоставени безвъзмездни средства по ЕЕПВ. По-специално Комисията прие 44 решения за предоставяне на безвъзмездни средства на проекти за инфраструктура за природен газ и електроенергия и подписа шест споразумения с бенефициери за предоставяне на безвъзмездни средства във връзка с улавянето и съхранението на въглероден диоксид (CCS) и девет във връзка с оползотворяването на вятърната енергия от разположени в морето инсталации (OWE). Общата сума на всички ангажименти е 3 833 милиона EUR, което е равно на 96,3 % от общия бюджет на ЕЕПВ. Това е много добър резултат, като се имат предвид големият размер на програмата и краткият краен срок.

Напредъкът в изпълнението е отразен също така в размера на плащанията, който се повишава. До края на 2010 г. на бенефициери са изплатени 700 милиона EUR, от които 361 милиона EUR за проекти за инфраструктура за природен газ и електроенергия,

146 милиона EUR за проекти за OWE и 193 милиона EUR за проекти за CCS. Очаква се през първите няколко месеца на 2011 г. по повечето проекти да бъдат представени отчети за разходите, в резултат на което да бъдат възстановени значителни суми за извършени през 2010 г. разходи. В следващите няколко раздела е представен подробен обзор на изпълнението на програмата по сектори.

2. Инфраструктура за природен газ и за електроенергия

Изпълнението на частта от програмата по отношение на инфраструктурата за природен газ и за електроенергия през 2010 г. беше много задоволително.

През годината *бяха приключени три инфраструктурни проекта*. Тръбопроводът между Унгария и Румъния, открит на 14 октомври, е първата газопреносна връзка с високо налягане между двете държави. На 24 октомври беше открит газопровод по първия от четирите проекта за обратно подаване на газ в Австрия в разпределителната станция в Baumgarten, който ще даде възможност за транспортиране на газ от Германия до съседни на Австрия страни. Връзката Унгария — Хърватия — първата пряка газопреносна връзка между Хърватия и европейската газопреносна мрежа с капацитет от 6 милиарда кубични метра (bcm) годишно — беше открита на 23 декември.

Още шест проекта са близо до приключване и ще бъдат завършени през 2011 г.:

- удвояването на капацитета на газопровода в Белгия, осигуряващ връзка с Германия и Обединеното кралство с капацитет 10 bcm годишно,
- подобряване на оперативната съвместимост между австрийската и унгарската електроенергийни мрежи чрез междусистемната връзка Wien — Győr със съвременна оптическа връзка 400 kV,
- завършване на обекта за съхранение на природен газ на чешкия газопреносен възел на чешко — полската граница, чрез което капацитетът за съхранение ще бъде увеличен с 15%,
- проекта за обратно подаване на газ в Полша, с който трансграничната връзка между Полша и Германия ще бъде модернизирана, и обновяването и модернизирането на няколко участъка от полската газопреносна система,
- развитието на трансграничните електропреносни връзки между Португалия и Испания, и
- един от двата проекта за обратно подаване в Словакия, който ще осигури двупосочно подаване на газ между Словакия и Чешката република и също така между Словакия и Австрия.

От общо 44 проекта понастоящем се извършват *строителни работи* по 17 проекта за природен газ и 5 проекта за електроенергия, като например:

- терминала за втечен природен газ Świnoujście в Полша,
- електропреносната връзка Halle/Saale — Schweinfurt в Германия,
- действия от страна на Испания за подпомагане изпълнението на проекта за газопреносна връзка между Испания и Франция през Западните Пиринеи,

- и двата проекта за обратно подаване на газ — в Португалия и между Латвия и Литва — са в напреднал етап на строителни работи.

През 2010 г. по 35 проекта бяха стартирани тръжни процедури и дадени поръчки за оборудване с дълъг срок на доставка (29 — в сектора на природния газ и 6 — в сектора на електроенергията), като например:

- проектите за междусистемни електропроводи Nordbalt 1 и 2 и Estlink,
- междусистемните електропроводи, свързващи Ирландия с Обединеното кралство, Сицилия с континенталната част на Италия и Сицилия с Малта, както и развитието на малтийската електропреносна мрежа,
- газопреносната връзка Румъния — България,
- проекта за междусистемен електропровод Франция — Испания,
- няколко проекта за обратно подаване на газ в Словакия, Чешката република, Австрия и Унгария и подобни проекти за обратно подаване на газ между Полша и Германия, както и между Полша и Чешката република.

При малко на брой проекти има известно забавяне, предизвикано от липса на твърди договори с доставчиците на газ или сложни процедури по издаване на разрешения, които отнемат много време, а именно:

- трите проекта, които се очаква да допринесат за постигането на целите на Южния газов коридор, т.е. „Nabucco“, „ITGI — Poseidon“ и неговия клон Гърция — България „IGB“,
- проекта Galsi за доставяне на алжирски газ до италианската система през Сардиния и, евентуално, до Корсика,
- проектът за газопреносна връзка Франция — Белгия, по който е осъществен напредък от белгийската страна (но изпълнението му все още е временно спряно от френската страна),
- работите по терминала за втечен природен газ в Кипър.

Модернизирание на газопреносната система в Словения между словенско — австрийската граница и Любляна

Програмата предостави уникална възможност за ускоряване на стратегически инвестиционни проекти на ЕС, по-специално през един период, през който чисто търговски фактори в съчетание с икономическата и финансова криза ограничаваха новите инвестиции.

ЕЕПВ придаде на инфраструктурата за природен газ наистина европейско измерение, като позволи по-бързото и по-ефективно изпълнение на третия пакет от мерки в областта на вътрешния пазар, както и на новия регламент относно сигурността на доставките на газ, който влезе в сила на 2 декември 2010 г. Програмата допринесе за подобряване на начина, по който функционира вътрешният пазар на газ, като осигури газопреносни връзки между западните и източните части на ЕС, в държавите-членки по границите на Съюза и в Централна и Източна Европа чрез поетапно изграждане на двупосочна газопреносна мрежа и чрез сближаване на „енергийните острови“. След приключването на проектите въздействието на една газова криза, като тази през януари 2009 г., следва да е много по-ограничено. Освен това с нея беше изпратено недвусмислено послание до външните доставчици, като например Туркменистан,

Азербайджан и Ирак — за Южния коридор, и Алжир — за Средиземноморския коридор, относно интереса на Европейския съюз да диверсифицира трасетата за енергийни доставки. Подкрепяните проекти във връзка с електроенергията дават силен тласък за завършване изграждането на вътрешния пазар с пълноправното участие на всички части на Европейския съюз и осигуряват голямо подобрене на сигурността на доставките за съответните държави и региони. С програмата ще се отстранят ограниченията и ще интегрират „енергийните острови“, като например балтийските държави, Иберийския полуостров, Ирландия, Сицилия и Малта. Няколко нови междусистемни връзки са много важни също така за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електрическата система.

В заключение ЕЕПВ ускори изпълнението на проектите чрез финансирането на конкретни действия, като например технически, инженерни и екологични проучвания, снабдяване с оборудване с дълъг срок на доставка (тръби, кабели, преобразователни подстанции, трансформатори и т.н.) и строителни работи. Благодарение на програмата организаторите на проекти съумяваха по-лесно да обезпечат допълнително финансиране от финансови институции: понастоящем се провеждат или вече са приключили преговорите за отпускане на заеми за 15 проекта. Освен това по линия на ЕЕПВ се спомогна голям брой проекти, които бяха изправени пред сериозни проблеми, свързани с получаването на екологични разрешителни, да бъдат разгледани приоритетно от националните администрации.

3. Вятърна енергия от разположени в морето инсталации (OWE)

Подкрепяните от ЕЕПВ проекти са насочени към разрешаване на основните трудности и изпълнение на приоритетите, посочени в съобщението на Комисията „Вятърна енергия от разположени в морето инсталации“⁵, в Европейската промишлена инициатива за вятърна енергия по Стратегическия план за енергийните технологии и в пакета за енергийна инфраструктура. Технологиите, които са демонстрирани и внедрени в широки мащаби — иновационни фундаментни конструкции, разположени в морето мултимегаватови турбини, модулна технология за присъединяване към мрежата и т.н. — са незаменими с оглед постигането на амбициозните цели на ЕС за оползотворяването на вятърната енергия от разположени в морето инсталации до 2020 г. и след това.

Благодарение на подкрепата от ЕС е осигурено инсталирането на първите големи (400 MW) разположени в морето вятърни паркове, отдалечени (на повече от 100 km) от брега в дълбоки води (повече от 40 m). Безвъзмездните средства по ЕЕПВ за сектора на вятърната енергия от разположени в морето инсталации пряко ще увеличат производствените мощности на безвъглеродната електроенергетика с около 1500 MW. Те ще играят решаваща роля за постигането от държавите-членки на ЕС на задължителните цели за възобновяема електроенергия през 2020 г. Безвъзмездните средства ще бъдат от основно значение и за предприемане на първите стъпки към изграждането на европейска морска електропреносна мрежа, като по този начин се увеличава капацитетът за търговия с електроенергия на вътрешния пазар.

Най-напреднала е частта от програмата „турбини и разположени в морето инсталации“ (проекти в германската и белгийската акватория на Северно море):

⁵ COM(2008) 768.

извършени са проектни проучвания и изследвания на морското дъно, сключени са договори с основните доставчици, дадени са разрешения за започване на работата и логистичната подготовка за инсталирането е изцяло приключена. Няколко проекта вече са на етап изготвяне и монтаж на оборудването и за пръв път електроенергия, произведена от вятърна енергия от разположени в морето инсталации, които са съфинансирани от ЕЕПВ, беше подадена към германската мрежа през октомври 2010 г. Бързият напредък по изпълнението на тези проекти доведе до значителен обем от работа и създаване на нови работни места в дружествата, които произвеждат турбини за вятърна енергия от разположени в морето инсталации и стоманени фундаменти, особено в района на Bremerhaven и Cuxhaven в Северна Германия.

Друг проект от голямо значение за европейската промишленост е центърът за изпитване на турбини и конструкции за разположени в морето инсталации за вятърна енергия, който ще се намира в Абърдийн. Постигнат е значителен напредък по въпроси като получаване на съгласие и създаване на правни и търговски структури за управление на изпитателните съоръжения.

Мултимегаватови турбини и разположени в морето фундаментни конструкции, съфинансирани от ЕЕПВ, които са инсталирани на обекта Vard I в германската акватория на Северно море

Постигнат беше напредък също така при проектирането, планирането и сключването на договори в областта на „присъединяване с множество връзки на вятърни електропроизводствени инсталации към мрежата“ (Kriegers Flak, Cobra Cable и възел за постоянен ток с високо напрежение (HVDC) в Шотландия). При тези проекти често се изисква координация между органи от няколко държави-членки и/или проектите са предмет на строго регулирана система за съфинансиране. За тези проекти беше важно също така да се гарантира използването на новаторски технологии за HVDC. С оглед увеличаване до максимум на синергичния ефект между тези проекти и на техния

принос за разработването на морска електропреносна мрежа, през 2011 г. Комисията ще организира семинар за организаторите на проекти.

През 2011 г. работата по разположени в морето инсталации ще продължи или съответно ще започне по всички проекти по ЕЕПВ в частта на програмата „*турбини и разположени в морето конструкции*“. Чрез проектите за присъединяване на вятърните електропроизводствени инсталации към мрежата ще се определят оптималните трасета и техническите спецификации за модулите на междусистемните електропроводи, ще продължат процедурите по издаване на разрешителни и ще бъдат сключени договори с доставчиците на оборудване.

Следва да се изтъкне, че своевременното постигане на всички междинни цели в проектите по ЕЕПВ зависи в голяма степен от бързия напредък на процедурите по издаване на разрешителни. Има и други важни условия, като например гаранции за разположените в морето вятърни паркове, че те ще бъдат свързани към мрежата, както и осигуряване на възможност за пълно оползотворяване на подходящия времеви прозорец (пролет и лято) за инсталационните работи в морето. До края на 2011 г. се очаква около половината от бюджета по ЕЕПВ за OWE в размер на 565 милиона EUR да бъде изразходван от бенефициерите.

4. Улавяне и съхранение на въглероден диоксид (CCS)

ЕЕПВ е основен инструмент за постигане на целта на ЕС да направи икономически изгодна технологията за CCS до 2020 г. Програмата подпомага пряко шест от дванадесетте проекта за CCS, които, както призова Съветът на Европейския съюз, трябва да бъдат завършени до 2015 г. Програмата — в съответствие с Европейската промишлена инициатива за CCS, разработена в рамките на Европейския стратегически план за енергийните технологии (SET) — обхваща и трите различни технологии за улавяне (улавяне на въглероден диоксид след изгаряне, улавяне на въглероден диоксид преди изгаряне, изгаряне на гориво в чист кислород (oxfuel), както и различни концепции за съхранение (изчерпани находища на въглеводороди и солени водоносни пластове).

Заключението от първия преглед, извършен от служители на Комисията заедно с представители на националните органи, беше, че и шестте проекта за CCS се изпълняват по график, включително проучванията за изготвяне на проектна документация (FEED) за инсталациите за улавяне и изследването на обекти за съхранение на CO₂. При всички проекти приключват процедурите по заявяване на необходимите разрешения и разрешителни за демонстрационна електроцентрала за CCS в съответните държави-членки. Вече е получена част от разрешенията, които са необходими за изграждането и експлоатацията на електроцентралата, както и някои разрешения за инсталациите за улавяне. Наблюдава се също така напредък в проучванията на потенциални обекти за съхранение по проектите.

Има обаче и някои закъснения, отчасти дължащи се на правната несигурност по подробности в регулирането на съхранението на CO₂, което е резултат от провежданото понастоящем транспониране на Директивата относно CCS⁶ в националното законодателство. Държавите-членки трябва да транспонират Директивата относно CCS

⁶ Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации, ОВ L 140 от 5 юни 2009 г.

в националното законодателство в срок до 25 юни 2011 г. До декември 2010 г. нито една от държавите-членки не беше транспонирала директивата и, следователно, на компетентните органи на държавите-членки все още не са представени никакви заявления за разрешения за постоянно съхранение на CO₂.

Съгласно изискването на Регламента за създаване на ЕЕПВ знанията, придобити по време на всички проекти, се споделят чрез мрежата на проекти за CCS (<http://www.ccsnetwork.eu>). Мрежата беше предложена от Комисията през 2008 г., за да се ускори разработването на технологията за CCS чрез координация между първите вносителите на проекти, като те бъдат подпомагани да се учат един от друг и да повишават популярността на концепцията за CCS. През 2010 г. проектната мрежа организира три мероприятия за споделяне на знания. Първото такова мероприятие през 2011 г. беше проведено в Brindisi през февруари, като имаше представители също така от САЩ по линия на Енергийния съвет ЕС — САЩ. Това може да се разглежда като първата стъпка към споделяне на знания в световен мащаб.

В проекта Velchatow (Полша) е реализиран напредък както по частта му за съхранение, така и за улавяне на въглероден диоксид. Окончателното решение за избор на обекта за съхранение ще бъде взето до средата на 2011 г. Подробното определяне на трасето на тръбопровода и работите по издаване на разрешения ще бъдат извършени след окончателния избор на обект. Що се отнася до улавянето, работите по FEED за съоръжението за улавяне на въглероден диоксид започнаха през ноември 2009 г. и до февруари 2011 г. бяха почти приключени. Очаква се през пролетта да бъде подписан договора с основния доставчик на оборудването.

Започна тържният процес по проекта Jaenschwalde (Германия) за деветте основни компонента и бяха получени отговарящи на условията оферти. Преговорите по договора за инсталацията за разделяне на въздух — най-големият компонент от проекта по ЕЕПВ — бяха проведени през февруари 2011 г. Скоро се очаква да бъде подписан договор с един доставчик. Що се отнася до транспорта и съхранението, главният оперативен план за Birkholz беше одобрен през януари 2011 г.

По отношение на съоръжението за улавяне по демонстрационния проект в Ротердам (Нидерландия) (ROAD) беше отправена покана за участие в търг; за този процес бяха проведени шест предварителни проучвания и две проучвания за FEED. Успоредно с това беше избран технически план за транспорт и съхранение, извършени бяха проучвания на трасета за тръбопровода и беше проведено геоложко експериментално изследване. Известието за стартиране на оценката на въздействието върху околната среда за проекта ROAD беше представено през 2010 г.; следва подаването през март 2011 г. на заявленията за разрешения.

В Италия беше въведено в експлоатация пилотното съоръжение и експерименталната фаза започна през юни 2010 г. За демонстрационното съоръжение Porto Tolle са избрани четирима изпълнителя, които да извършат проучванията за FEED за модула за улавяне на въглероден диоксид; договорите бяха сключени през август 2010 г., а проучванията ще приключат през април 2011 г. Проучването за установяване в северната част на Адриатическо море на подходящи структури за съхранение на CO₂ беше извършено въз основа на подробни масиви от данни (2D и 3D сеизмични данни) и информация от сондажи. Избран е един солен водоносен пласт, разположен в северната част на Адриатическо море, и се извършват подробни проучвания за придобиване на по-пълна представа за него като хранилище.

Пилотна инсталация за CCS в Jaenschwalde, Германия

Основните технически постижения по улавянето на CO₂ в Compostilla (Испания) бяха свързани с изграждането на експериментално съоръжение с мощност 30 MW за технологията на изгаряне на гориво в чист кислород (oxfuel), което ще бъде въведено в експлоатация по-късно през тази година. Главните междинни цели, достигнати във връзка със съхранението на CO₂, бяха структурният анализ и стратегическите проучвания за оценка на обекта и определяне характеристиките на хранилищата. С оглед определяне характеристиките на подземния обект за съхранение на CO₂ бяха предприети 3D сеизмично проучване и събиране на 3D магнито-телурични данни.

В Hatfield (Обединеното кралство) беше приключено проучването за FEED за частта от проекта, свързана с улавянето на въглероден диоксид; беше постигнат значителен напредък и по определянето на характеристиките на обекта за съхранение. През декември 2010 г. дружеството майка (Powerfuel plc) на координатора на проекта (Powerfuel Power Ltd) обаче изпадна в несъстоятелност. Това засегна плана за финансиране и спря работата по частта от проекта, свързана с улавянето. Поради това бенефициерите поискаха временно спиране на проекта до намиране на нов инвеститор. През март 2011 г. е бил определен предпочетеният кандидат. По принцип проектът би могъл да бъде възобновен, след като процесът бъде доведен до край, при условие че новият инвеститор разполага с необходимите финансови и технически възможности.

5. Наблюдение и управление на риска

Широкомащабните инфраструктурни проекти като тези, финансирани от ЕЕПВ, са свързани със значителни технологични, финансови и административни рискове. С цел управление на тези рискове и наблюдение от близо на постигнатия напредък по проектите, Комисията въведе набор от процедури.

Европейската комисия редовно наблюдава изпълнението на проектите от много ранен етап, като извършва посещения на обектите заедно с представители на националните органи. Освен това Комисията е домакин на редовни срещи за преглед поотделно с всеки организатор на проект. Също така бенефициерите редовно представят технически доклади на Комисията и на националните органи. Най-малко веднъж годишно по всеки проект по ЕЕПВ следва да се представи междинен технически доклад с отчет за разходите (включително сертификат за одит). Комисията разчита също така на съдействието на независими експерти, с които са сключени договори за извършване на задачи по прегледа (посещения, срещи, становище по междинните доклади и т.н.).

През втората половина на 2010 г. беше проведен вътрешен одит на етапа на подбор и сключване на договорите по ЕЕПВ. Одиторите бяха удовлетворени, но отбелязаха, че може да се направи повече за по-голяма забележимост на финансовото подпомагане от Общността и по отношение на управлението на риска. Повдигнатите въпроси бяха разгледани в съответните отдели и в тази връзка беше разработен план за действие.

6. Нов финансов механизъм за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници

В изявление, приложено към Регламента за ЕЕПВ, Комисията пое ангажимент средствата, които не са усвоени до 31 декември 2010 г., да бъдат преразпределени за финансиране на проекти в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници. В крайна сметка се оказа, че до края на 2010 г. не са усвоени общо около 146 милиона EUR — т.е. 3,7% от бюджета на ЕЕПВ. С оглед на изпълнението на този ангажимент още на 31 май 2010 г. Комисията предложи изменение на Регламента за ЕЕПВ. В резултат на това предложение на 15 декември 2010 г. беше приет Регламент (ЕС) № 1233/2010³, в който се предвижда създаването на финансов механизъм за подпомагане на инициативи за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници.

Тази инициатива отговаря на стратегията „Европа 2020“ за устойчив растеж и работни места, както и на наскоро приетия План за енергийна ефективност, 2011 г.⁷ и допълва други програми и инструменти на ЕС като структурните фондове и Кохезионния фонд, програмата „Интелигентна енергия — Европа“ и Рамковата програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности. Насърчаването на работата по енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници би допринесло за екологосъобразен растеж, изграждане на конкурентоспособна и устойчива икономика и справяне с изменението на климата.

Новият механизъм ще представлява инвестиционен фонд, чиито първоначални акционери ще бъдат ЕС и ЕИБ. Фондът ще бъде подкрепян с техническа помощ, както и от мерки за повишаване на осведомеността на местните, регионалните и националните органи, за да се насърчава оптималното използване за устойчива енергетика на структурните фондове и Кохезионния фонд, по-специално за повишаване на енергийната ефективност и на използването на енергия от възобновяеми източници в жилищни и други видове сгради. Участието на ЕС във фонда ще възлезе на 146 милиона EUR, а това на ЕИБ — на 75 милиона EUR. На по-късен етап към фонда могат да се присъединят и други финансови институции.

⁷ COM(2011) 109 от 8.3.2011 г.

Бенефициери на фонда ще бъдат местни, регионални и (когато е обосновано) национални публични органи плюс публични или частни субекти, действащи от името на публични органи. Фондът ще предоставя заеми, гаранции и собствен капитал, както и техническа помощ (по модела на Европейската програма за подпомагане в областта на енергетиката на местно равнище (ELENA)). Фондът ще инвестира в проекти за икономии на енергия, за енергийна ефективност и за използване на енергия от възобновяеми източници, по-специално в градска среда, което ще окаже измеримо и значително въздействие за икономическото възстановяване в Европейския съюз, повишаването на енергийната сигурност и намаляването на емисиите на парникови газове. Тези проекти могат да включват: мерки за икономии на енергия/енергийна ефективност в обществени и частни сгради; инвестиции в ефективно комбинирано производство на топлинна енергия и електроенергия, в това число комбинирано микропроизводство и районни мрежи за отопление/охлаждане; децентрализирани възобновяеми енергийни източници, включително микропроизводство; не замърсяващ околната среда градски транспорт; модернизирани на инфраструктурата, като улично осветление и интелигентни електропреносни мрежи; както и технологии в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници с иновативен и икономически потенциал.

Понастоящем Комисията води преговори за сключване на споразумение за делегиране на ЕИБ на задачите по създаването и управлението на този нов фонд. Споразумението за делегиране трябва да бъде подписано най-късно до 31 март 2011 г. Очаква се фондът да заработи през второто тримесечие на 2011 г.

7. Заключение

След етапа на стартиране, който беше подробно описан в първия доклад относно изпълнението от април 2010 г., ЕЕПВ навлезе на етапа на изпълнение. Както е видно от текста по-горе, напредък е постигнат и в трите сектора, които се подпомагат от програмата. Повечето проекти са на етап строителни работи или разработване, а три от тях вече са приключени. ЕЕПВ ускорява изпълнението на проектите чрез финансиране на конкретни действия, като технически, инженерни и екологични проучвания, снабдяване с оборудване с дълъг срок на доставка и строителни работи. Също така, в резултат на програмата, организаторите на проекти съумяваха по-лесно да получат допълнително финансиране от финансови институции.

Както е посочено в първия доклад относно изпълнението, сложните и продължителни процедури за издаване на разрешения за строеж биха могли да изложат на риск изпълнението на проектите в срок. Въпреки това, дори в това отношение, ЕЕПВ има благоприятно въздействие, тъй като тя е помогнала на голям брой проекти, които са били изправени пред забавяния, да бъдат разглеждани с приоритет от съответните национални администрации.

При приемането на първия доклад не беше известна точната сума на средствата, които е възможно да не бъдат усвоени. Тогава отделите на Комисията прецениха различни варианти за преразпределяне на неизразходваните средства в съответствие с Регламента за ЕЕПВ. В крайна сметка това доведе до изменение на Регламента за ЕЕПВ през декември 2010 г., което предвижда предоставяне на неизползваните средства на финансов механизъм, подпомагащ проекти за устойчиво развитие на енергетиката.